

Till arbetspensionsanstalterna

BESKATTNINGEN AV PENSIONSINKOMST ÅR 1992

Inledning

Regeringen har återkallat sitt förslag till indexskatt (Cirkulär A 33/91). De återkallade propositionerna är:

- regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om indexskatt som uppbärs i samband med folkpensionspremien och om slopande av indexjusteringen av vissa utkomstförmåner (RP 186/91);
- regeringens proposition med förslag till lagstiftning om socialskyddsavgifter och -premier (RP 105/91).

Någon särskild indexskatt för pensionstagare stiftas sålunda inte. Pensionerna indexjusteras på normalt sätt år 1992.

Däremot har regeringen avlåtit en ny proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om socialskyddsavgifter och -premier för 1992 (RP 191/91).

Enligt det nya förslaget skall hos pensionstagare uppbäras folkpensionspremie till samma belopp som hos löntagare eller 3,05 penni per skattöre. (Enligt propositionen 105/91, som regeringen återtagit, föreslogs att premien skulle utgöra 1,3 penni per skattöre). Sjukförsäkringspremien höjs samtidigt.

Innehållet i de föreslagna lagarna

Beloppet av avgiften

Enligt propositionen skall folkpensionspremien vara 3,05 penni för varje skattöre som fastställts pensionstagaren vid kommunalbeskattningen.

I samma proposition föreslås att sjukförsäkringspremien år 1992 skall höjas från nuvarande 1,70 penni till 2,20 penni per skattöre som har fastställts den försäkrade vid kommunalbeskattningen. För den del som överskrider 80 000 skattören skall premien höjas från nuvarande 2,70 penni till 3,70 penni per skattöre som fastställts den försäkrade

Riitta Korpiluoma

13.12.1991

vid kommunalbeskattningen.

Inkomsten som premien uppbärs på

Folkpensionspremien skall omfatta pensionstagarens alla beskattningsbara inkomster vid kommunalbeskattningen, således även andra inkomster än pensionsinkomster. Den skall även betalas på rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna.

Ingen premie på små pensioner

En person som endast får folkpension eller annan pension som motsvarar detta belopp har ingen skattepliktig inkomst, eftersom beloppet av fullt pensionsinkomstavdrag som högst är lika stort som full folkpension. Det förutsätts att pensionstagaren inte heller har andra inkomster som påverkar pensionsinkomstavdraget. Till följd av pensionsinkomst-avdraget skall ingen folkpensionspremie uppbäras av dessa pensionstagare med de lägsta inkomsterna.

Pensionsinkomstavdraget höjs från början av år 1992 på normalt sätt med folkpensionsindex. Den skattepliktiga inkomstens nedre gräns är 35 500 mark per år för ensamstående personer (2 917 mk/mån) och 30 200 mark per år för makar (2 517 mk/mån).

Uppbördens av premien och ikraftträdande

Lagändringen avses träda i kraft 1.1.1992. Folkpensionspremien skall innehållas från pension redan från och med 1.1.1993. Närmare anvisningar om hur folkpensions- och sjukförsäkringspremien skall beaktas vid förskottsuppbörden ger skattestyrelsen och Arbetspensionsanstaltens förbund. Åtgärder som verkställigheten av lagändringen förutsätter kan vidtagas omedelbart.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Seppo Pietiläinen

Pentti Koivistoinen

BILAGA

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagstiftning om socialskyddsavgifter och -premier för 1992 (RP 199/91).

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagstiftning om socialskyddsavgifter och -premier för 1992

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att hos arbetsgivare inom den privata företagsverksamheten och hos sådana statliga affärsverk på vilka lagen om statens affärsverk tillämpas, i folkpensionsavgift skall uppbäras 2,40 % av det lönebelopp som är underkastat förskottsuppbörd. Sjukförsäkringsavgiften för privatföretagare och ovan nämnda affärsverk föreslås vara 0,45 % mellan den 1 januari och den 30 juni 1992 samt 1,45 % mellan den 1 juli och den 31 december 1992.

Hos alla offentligrättsliga arbetsgivare skall uppbäras en folkpensionsavgift på 3,95 %. Hos staten och andra statliga inrättningar än affärsverk, hos landskapet Åland, hos kommunala affärsverk samt hos kommuner och kommunalförbund uppbäras en sjukförsäkringsavgift på 2,70 %. Kyrkans och dess församlings sjukförsäkringsavgift föreslås vara 4,20 %.

Arbetsgivares barnbidragsavgift uppbärs enligt propositionen inte för 1992.

För balansering av statshushållningen föreslås att hos alla som betalar kommunalskatt uppbäras ytterligare sjuk- och folkpensionspremie så, att folkpensionspremien höjs med 1,50 penni per skattöre och sjukförsäkringspremien höjs med 0,50 penni per skattöre. För den del som överskrider 80 000 skattören är höjningen 1,00 penni per skattöre. I sistnämnda pennibelopp ingår den höjning om 0,25 penni om vilken överenskommelse träffades i anslutning till arbetsmarknadsuppställningen.

Enligt förslaget skall de försäkrades sjukförsäkringspremie för 1992 vara 2,20 penni per skattöre, dock så, att den är 3,70 penni per öre för en inkomst som överstiger 80 000 ören. De försäkrades folkpensionsförsäkringspremie föreslås till 3,05 penni per skattöre. Enligt förslaget skall försäkrads folkpensionspremie uppbäras till samma belopp även hos personer som fyllt 63 år samt hos personer som åtnjuter arbetslöshets- eller invalidpension.

För främjande av sysselsättningen föreslås att den folkpensionsavgift som uppbärs hos alla privata arbetsgivare för 1992 sänks till 2,40 %, dvs. till den sänkta nivå som gällde under andra hälften av 1991. Även sjukförsäkringsavgifterna sänks till 0,45 % under första hälften av 1992. Under slutet av året uppbärs 1,45 % i sjukförsäkringsavgift. Enligt förslaget sänks den avgift som uppbärs hos den kommunala arbetsgivaren till 2,70 %, eller till samma nivå som den avgift som uppbärs hos staten. Kyrkans sjukförsäkringsavgift föreslås bli densamma som 1991, dvs. 4,20 %. Såsom under de senaste åren skulle, enligt förslaget, ingen barnbidragsavgift uppbäras.

Såsom kommunernas andelar av finansieringen av tilläggsdelarna i enlighet med folkpensionslagen skall enligt förslaget 1992 uppbäras 0,98 penni per skattöre av det sammanlagda beloppet skattören som kommunerna erhåller vid den ordinarie beskattningen. Folkpensionsanstaltens andel av tilläggsdelarna skall enligt förslaget vara 67,0 % medan staten i övrigt svarar för utgifterna för tilläggsdelarna. Samtidigt skulle stadgandet om folkpensionsfondens minimibelopp temporärt ändras så, att fonden vid kalenderårets slut skall utgöra minst 4 % av de sammanlagda årliga kostnaderna för folkpensionsförsäkringen.

Staten skall även i fortsättningen garantera folkpensionsanstaltens betalningsberedskap genom att till folkpensionsfonden erlagga medel till ett sådant belopp att betalningsberedskapen vid varje tidpunkt är tryggad.

Enligt förslaget skall stadgandet om minimibeloppet för statens andel av sjukförsäkringsfonden temporärt ändras så, att fonden vid utgången av kalenderåret utgör minst 8 % av de årliga totala kostnaderna för sjukförsäkringen. Av staten skall även betalningsberedskapen gällande sjukförsäkringsfonden tryggas.

Sänkningen av den sjukförsäkringsavgift som

uppbärs hos den kommunala arbetsgivaren från 3,95 % till 2,70 % minskar kommunernas utgifter med 356 milj. mk. Av detta används en avkastning på en procentenhet, 285 milj. mk, till finansiering av kommunernas andel av tilläggsdelarna enligt folkpensionslagen. Å andra sidan har regeringen i anknytning till budgetpropositionen för 1992 avlåtit en proposition till riksdagen om slopande av avdragsrätten för sjukdomskostnader (RP 62/1991 rd.) samt en proposition om avskaffande av den kommunala finansieringen av tandvården enligt sjukförsäkringslagen (RP 145/1991 rd.). Genom dessa förslag utökas kommunernas årsinkomster med uppskattningsvis 560 milj. mk på.

Genom att den försäkrades folkpensionspremie höjs samt att den utsträcks att gälla även 63-åringar och dem som åtnjuter invalid- eller

arbetslöshetspension ökas de folkpensionspremier som uppbärs hos de försäkrade med ca 4 000 milj. mk 1992. Höjningarna av sjukförsäkringspremien väntas på årsnivå ge ca 2 500 milj. mk i intäkter 1992.

Sänkningen av statens garantiandel med 2 procentenheter minskar statens andel för sjukförsäkringsfondens del med 250 milj. mk. Motsvarande sänkning av garantiandelen för folkpensionsförsäkringsfondens del minskar statens andel med 410 milj. mk.

Lagändringarna gällande ovan nämnda åtgärder avses träda i kraft den 1 januari 1992.

Propositionen ansluter sig till budgetpropositionen för 1992 och den har kompletterats i enlighet med vad statsrådets principbeslut av den 29 november 1991 om regeringens åtgärder i samband med arbetsmarknadsuppgörelsen förutsätter.

MOTIVERING

1. Nuläget och de föreslagna ändringarna

1.1. Arbetsgivarens folkpensionsavgift

Enligt 3 § mom. (956/72 och 307/82) folkpensionslagen uppbärs i arbetsgivarens folkpensionsavgift, beroende på hur kapitalintensiv affärsverksamhet är, antingen 4,25, 4,75 eller 5,25 % av det till arbetstagare utbetalda, förskottsutbetalda eller underkastade lönebeloppet. Om folkpensionsavgiftens storlek har dock under de senaste åren stadgats genom ettåriga lagar, enligt vilka avgiften har uppburits antingen till ett större eller till ett mindre belopp än vad som stadgas i 3 § 2 mom. folkpensionslagen.

Från och med ingången av maj 1982 började olika stora folkpensionsavgifter uppbäras inom den offentliga sektorn och hos privata arbetsgivare. Till den offentliga sektorns avgiftsklass hör staten och dess inrättningar, kommunerna och kommunalförbunden, den evangelisk-lutherska kyrkan samt dess församlingar och församlingsförbund, ortodoxa kyrkosamfundet och dess församlingar och likaså landskapet Åland. För säkerställande av en totalrevidering av folkpensionssystemet ändrades samtidigt

folkpensionslagens 59 § (307/82) så att den bristande delen av folkpensionsfondens tillgångar betalas av statens medel.

Från och med ingången av 1985 påverkades arbetsgivarens folkpensionsavgift inom den offentliga sektorn även av den reform av utkomstskyddet för arbetslösa som trädde i kraft samma år (602/84). Man ville återföra den ökning av de offentligrättsliga arbetsgivarnas skatteintäkter som har uppstått genom att förmånerna i form av utkomstskydd har be-lagts med skatt till finansieringen av utkomstskyddet för arbetslösa. Av denna orsak uppbärs hos kommunerna och kommunalförbunden, den evangelisk-lutherska kyrkan, dess församlingar och församlingsförbund samt ortodoxa kyrkosamfundet och dess församlingar en folkpensionsavgift som är högre än hos övriga offentligrättsliga arbetsgivare, dvs. staten och dess inrättningar, landskapet Åland och de kommunala affärsverken. De kommunala affärsverken ansågs vara likvärdiga med statens inrättningar med tanke på bibehållandet av konkurrenskraften.

Den gräns för de regelmässiga avskrivningarna som ansluter sig till fastställandet av folkpensionsavgiftsklassen höjdes fr.o.m. in-

gången av 1987 från 200 000 mk till 300 000 mk (1040/86).

Den folkpensionsavgift som privata arbetsgivare skall betala för 1991 har från ingången av januari till utgången av juni i år uppburits differentierad, dvs. enligt 2,40, 3,45 och 4,05 % (1024/90), och från början av juli till årets slut uppbärs den hos alla enligt samma procentsats, dvs. 2,40 % av lönerna (988/91). För den ofentliga sektorn: staten, de kommunala affärsverken, landskapet Åland, kommunerna och kommunalförbunden, församlingarna och andra liknande sammanslutningar har premien fastställts till 3,95 % av lönerna (1024/90). Till dessa samfund räknas inte sådana affärsverk som avses i lagen om statens affärsverk (627/87) och vilka vid fastställandet av folkpensionsförsäkringsavgiftens storlek från 1989 på grund av sina ekonomiska verksamhetsprinciper ansetts höra till den privata företagsverksamheten vad konkurrensställningen beträffar.

1.2. Arbetsgivarens sjukförsäkringsavgift

Enligt 1 § (613/78) lagen om arbetsgivarens socialskyddsavgift är arbetsgivare skyldig att till folkpensionsanstalten såsom arbetsgivarens sjukförsäkringsavgift erlägga 1,50 % av beloppet av de förskottsuppbörd underkastade löner han utbetalat.

Även sjukförsäkringsavgiften har uppburits genom ettåriga lagar med avvikelser från vad som stadgas i 1 § lagen om arbetsgivarens socialskyddsavgift. Även denna avgift har av de skäl som anförts ovan beträffande folkpensionsavgiftens storlek varit av annan storlek för en arbetsgivare inom den offentliga sektorn än för en privat arbetsgivare. Inom den offentliga sektorn har staten, dess inrättningar, landskapet Åland och de kommunala affärsverken i engenskap av arbetsgivare sedan 1985 haft en lägre årlig sjukförsäkringsavgift än motsvarande avgift för kommunerna och kyrkan.

Under första hälften av 1991 har i sjukförsäkringsavgift hos arbetsgivare inom den privata sektorn uppburits 1,45 % (1025/90) och från början av juli till årets slut uppbärs 0,45 % (989/91) av det förskottsuppbörd underkastade lönebeloppet. För staten och dess inrättningar, landskapet Åland och kommunala affärsverk är motsvarande sjukförsäkringsavgift 2,70 %, för kommunerna och kommunalförbunden 3,95 % samt för kyrkan och församlingarna

4,20 % (1025/90) för hela året. Vid bestämmandet av sjukförsäkringsavgiften har sådana statliga affärsverk på vilka lagen om statens affärsverk tillämpas från ingången av 1989 ansetts höra till arbetsgivarna inom den privata sektorn.

1.3. Arbetsgivarens barnbidragsavgift

Enligt 1 § lagen om arbetsgivarens socialskyddsavgift är arbetsgivare skyldig att till staten såsom arbetsgivare barnbidragsavgift betala 2,25 % av beloppet av de förskottsuppbörd underkastade lönerna. Arbetsgivarens barnbidragsavgift har med stöd av ettåriga lagar sänkts flera gånger eller också har avgiften inte alls uppburits. För 1991 uppbärs barnbidragsavgiften inte (1026/90).

1.4. Arbetsgivarens socialskyddsavgift

Statsrådet har den 10 maj 1991 fattat ett principbeslut om stärkande av industrins verksamhetsförutsättningar. För att utvecklingen av sysselsättningsläget skall ta en gynnsammare vändning, krävs en kraftig ökning av industriproduktionen och exporten. Som ett led i detta syfte frångicks den tidigare differentieringen av privata arbetsgivarens folkpensionsförsäkringsavgift, varvid avgifterna i II och III klassen sänktes till nivån för klass I fr.o.m. början av juli 1991. Dessutom ansågs det vara nödvändigt att temporärt sänka arbetsgivarens sjukförsäkringsavgift med en procentenhet från den 1 juli 1991 till den 30 juni 1992. Som en delfinansiering av sänkningen har det ansetts vara nödvändigt att höja de försäkrades sjukförsäkringspremie med 1,0 penni per skattöre för åren 1991 och 1992 till den del antalet skattören överstiger 80 000.

Riksdagen har flera gånger förutsatt att lagstiftningen om arbetstagarens socialskyddsavgifter skall utvecklas så att de arbetskraftsintensiva företagens ställning förbättras. Senast påyrkade riksdagen detta av regeringen i sitt svar på regeringens proposition med förslag till en revidering av lagstiftningen angående de socialskyddsavgifter som skall uppbäras för 1991 (reg. prop. 27/1991 rd.). I detta svar konstaterade riksdagen: "Riksdagen förutsätter att regeringen i brådskande ordning avlåter propositioner som förbättrar arbetskraftsinten-

siva företags ställning genom att det gällande systemet med lönebaserade socialskyddsavgifter ses över och att finansieringen av socialskyddet samtidigt tryggas."

Ärendet har senast utretts i en av social- och hälsovårdsministeriet tillsatt arbetsgrupp, som fick sitt betänkande klart den 15 mars 1990 (Sosiaaliturvamaksutyöryhmä STM 1990:3). Arbetsgruppen ansåg att det inte finns skäl att ersätta den lönebaserade socialskyddsavgiften med en helt ny avgiftstyp, utan att man bör använda de skatteformer som redan finns. Vidare ansåg arbetsgruppen att det med beaktande av allmänna ekonomiskpolitiska synpunkter och skattesystemet i sin helhet är ändamålsenligt att enbart sänka arbetsgivarens folkpensionsavgift. Gruppen föreslog att folkpensionsavgiften från ingången av 1991 sänks med 1,7 procentenheter för s.k. personbolag och med 0,4 procentenheter för andra bolag i avgiftsklass I samt att minimiavskrivningsgränsen i avgiftsklasserna II och III höjs från 300 000 till 450 000 mk.

Dessutom lade gruppen fram vissa principförslag angående bestämmandet av socialskyddsavgiften utgående från den offentliga ekonomin.

Eftersom den totala skattereformen inte ännu är helt och hållet genomförd och då lagberedningen angående arbetsgivarnas socialskyddsavgift kräver ytterligare tid, föreslås att om arbetsgivarens socialskyddsavgift för 1992 stadgas genom ettåriga lagar.

1.4.1. Folkpensionsavgift som uppbärs hos arbetsgivare för 1992

För att industrins verksamhetsförutsättningar skall kunna förbättras anser regeringen att det är ändamålsenligt att bibehålla folkpensionsavgiften för denna kategori lika stor som den var under senare hälften av 1991.

På ovan anförda grunder föreslås att i folkpensionsavgift hos arbetsgivare inom den privata sektorn samt sådana statliga affärsverk på vilka lagen om statens affärsverk tillämpas uppbärs 2,40 % av beloppen av de löner som är underkastade förskottsuppbörd. Differentieringen av folkpensionsavgiften föreslås bli slopad för 1992.

För staten och andra statliga inrättningar än ovan nämnda affärsverk, landskapet Åland, de kommunala affärsverken, kommunerna och

kommunalförbunden, den evangelisk-lutherska kyrkan, dess församligar och församlingsförbund samt ortodoxa kyrkosamfundet och dess församlingar föreslås avgiften vara lika stor för alla, dvs. 3,95 % av lönerna. Ovan nämnda ändringar föreslås bli gjorda i 3 § folkpensionslagen.

1.4.2. Arbetsgivarens sjukförsäkringsavgift för 1992

På ovan anförda grunder föreslås att i sjukförsäkringsavgift hos arbetsgivare inom den privata sektorn samt hos sådana statliga affärsverk på vilka lagen om statens affärsverk tillämpas för den första hälften av 1992 uppbärs 0,45 % och för den senare hälften 1,45 % av det lönebelopp som är underkastat förskottsuppbörd.

För staten och andra statliga inrättningar än ovan nämnda affärsverk, för landskapet Åland och de kommunala affärsverken skulle sjukförsäkringsavgiften vara 2,70 %. Hos kommunerna och kommunalförbunden skulle i sjukförsäkringsavgift likaså uppbäras 2,70 % samt hos kyrkan och församlingarna 4,20 % av det förskottsuppbörd underkastade lönebeloppet. För att lätta den kommunala arbetsgivarens betalningsbörd föreslås att avgiften sänks med 1,25 procentenheter i jämförelse med 1991. De ovan nämnda sjukförsäkringsavgifterna skall fastställas genom en särskild lag.

1.4.3. Arbetsgivarens barnbidragsavgift för 1992

För utjämning av det kostnadstryck som riktas mot företagen föreslås, att ingen barnbidragsavgift skall uppbäras hos arbetsgivarna år 1992. Härom skall stadgas genom en särskild lag.

1.4.4. Ändringar i 59 och 62 §§ folkpensionslagen

Enligt 62 § folkpensionslagen ansvarar staten, kommunerna och pensionsanstalten för var sin andel av kostnaderna för pensionernas tilläggsdelar. För 1991 har kommunernas andelar av finansieringen av folkpensionernas tilläggsdelar ändrats så att kommunens årliga andel av folkpensionernas tilläggsdelar fastställdes till 0,67 penni per skattöre av det

sammanlagda belopp skattören som har påförts i kommunen vid den ordinarie beskattningen 1990 (1024/90). I detta sammanhang ändrades också folkpensionslagens 59 § temporärt så, att folkpensionsfondens tillgångar vid kalenderårets utgång skall utgöra minst 6 % av de sammanlagda årliga kostnaderna för folkpensionsförsäkringen i stället för 10 % som den permanenta lagen tidigare har förutsatt. För att folkpensionsanstaltens betalningsberedskap vid varje tillfälle skall vara tryggad stadgades att staten för tryggnad av folkpensionsfondens betalningsberedskap skall betala ett sådant belopp till fonden, att folkpensionsförsäkringens förmåner utan svårigheter kan betalas.

Det vore ändamålsenligt att de skatteintäkter kommunerna får genom regeringens förslag att slopa skatteavdraget för sjukkostnader samt behållningen av sänkningen av kommunernas sjukförsäkringsavgift används till finansieringen av förmåner genom att finansieringsandelarna vid beskattningen gällande folkpensionens tilläggsdelar ändras. Enligt förslaget är kommunens andel av tilläggsdelarnas kostnader 1992 0,98 penni per skattöre av det sammanlagda belopp skattören som påförs i kommunen vid den ordinarie beskattningen år 1991. Folkpensionsanstaltens andel, 74,1 % av tilläggsdelskostnaderna, föreslås bli sänkt till 67,0 %. Fördröjningen av beskattningen för 1991 kan komma att kräva att närmare stadganden om betalningen av kommunernas andel av tilläggsdelarna ges genom förordning. Folkpensionsanstaltens betalningsarrangemang måste säkras trots att beskattningen fördröjs. Folkpensionsfondens minimibelopp föreslås utgöra 4 % av de sammanlagda årliga kostnaderna för folkpensionsförsäkringen. Staten skulle även 1992 garantera fondens betalningsberedskap.

1.4.5. Ändring av 59 § sjukförsäkringslagen

Enligt 59 § 1 mom. sjukförsäkringslagen betalas kostnaderna för sjukförsäkringen ur sjukförsäkringsfonden. Om fondens disponibla medel under kalenderåret inte räcker till för täckande av utgifterna för sjukförsäkringen, betalas den bristande delen av statens medel. Dessutom skall staten betala ett så stort belopp till fonden att fondens kapital vid utgången av kalenderåret är 1/10 av sjukförsäkringens årliga totala kostnader. Enligt nämnda paragrafs 5

mom. skall staten utom sin andel även betala ett så stort belopp till sjukförsäkringsfonden att fondens betalningsberedskap är tillräckligt tryggad vid varje tillfälle.

På grund av det statsekonomiska läget föreslås att den garantiandel som staten skall betala till sjukförsäkringsfonden temporärt bestäms till 8 % av de årliga totala kostnaderna för sjukförsäkringen. Statens garanti beträffande fondens betalningsberedskap är oförändrad.

1.5. De försäkrades folkpensions- och sjukförsäkringspremier

1.5.1. Folkpensionsförsäkringspremien

Enligt 3 § 1 mom. folkpensionslagen skall alla försäkrade betala en försäkringspremie som fastställs på grundvalen av de skattören som påförts dem för föregående år, inkomståret, vid kommunalbeskattningen. Enligt 6 § folkpensionslagen påförs premie dock inte försäkrad som vid utgången av inkomståret inte ännu fyllt 16 år, som under inkomståret hade fyllt 63 år, som under inkomståret eller en del därav varit befunden arbetsoförmögen enligt folkpensionslagen, som under inkomståret eller en del därav åtnjutit arbetslöshetspension eller som avlidit under inkomståret.

Enligt 5 § 1 mom. (956/72) folkpensionslagen utgår försäkringspremien med två penni per skattöre. Folkpensionspremien har under de senaste åren, med avvikelse från 5 § folkpensionslagen, uppburits hos den försäkrade med stöd av ettåriga lagar antingen till ett större eller till ett mindre belopp än två penni per skattöre. I försäkrads folkpensionspremie uppbärs för 1991 1,55 penni per skattöre (1024/90).

1.5.2. Sjukförsäkringspremien

Enligt 33 § 1 mom. (742/70) sjukförsäkringslagen är försäkrads sjukförsäkringspremie 1,25 penni per skattöre.

Även den försäkrades sjukförsäkringspremie har under de senaste åren med stöd av ettåriga lagar uppburits antingen till ett större eller till ett mindre belopp än 1,25 penni per skattöre. I försäkrads sjukförsäkringspremie uppbärs för 1991 1,70 penni per skattöre, dock så, att premien är 2,70 penni per skattöre till den del antalet skattören överstiger 80 000 (989/91).

1.5.3. Premier som uppbärs hos de försäkrade 1992

Det kan inte anses motiverat att en person som fyllt 63 år befrias från folkpensionsförsäkringspremie, eftersom en del av de försäkrade fortsätter i arbetslivet tills de fyllt 67 år. Dessutom får pensionstagarna vid beskattningen sig till godo ett pensionsinkomstavrdrag. Å andra sidan kan det av rättvisa och statsekonomiska skäl inte anses motiverat att pensionsstagarna befrias från en folkpensionpremie av skattnatur. Därför föreslås nu folkpensionsförsäkringspremien utsträckt också till 63-åringar och till dem som åtnjuter invalid- eller arbetslöshetspension.

Enligt förslaget uppbärs i försäkrads folkpensionsförsäkringspremie 3,05 penni och i försäkrads sjukförsäkringspremie 2,20 penni per skattöre samt till den del som antalet skattören överstiger 80 000 3,70 penni per skattöre 1992.

2. Propositionens ekonomiska verkningar

Enligt förslaget uppbärs hos en privat företagare under hela 1992 folkpensionsavgiften sänkt till samma nivå som i slutet av 1991, då den differentiering som tillämpades i början av året slopades. Också sjukförsäkringsavgiften skall under första hälften av 1992 uppbäras till samma storlek som under slutet av 1991. Avsikten är dock att sjukförsäkringsavgiften från ingången av juli skall stiga till den nivå som gällde under början av 1991. Nedsättningen av kommunernas sjukförsäkringsavgift med 1,25 procentenheter föreslås gälla hela året 1992.

Sänkningen av den sjukförsäkringsavgift som uppbärs hos den kommunala arbetsgivaren från 3,95 % till 2,70 % minskar kommunernas årliga sjukförsäkringsutgifter med 356 milj. mk. I överensstämmelse med det s.k. regleringsdokument som uppgjordes mellan statsrådet och kommunerna den 1 juli 1991 överförs därav en avkastning om en procentenhet, 285 milj. mk, att utgöra kommunernas andel av utgifterna för tilläggsdelen enligt folkpensionslagen. I samband med statsbudgeten för 1992 har regeringen avlåtit en proposition om slopande av kommunernas andel av finansieringen av sjukförsäkringsersättningen för tandvård, vilket

minskar kommunernas utgifter med uppskattningsvis 60 milj. mk. I anslutning till budgetpropositionen för 1992 har regeringen också avlåtit en proposition om slopande av sjukkostnadsavdraget vid beskattningen, vilket uppskattas öka kommunernas årsinkomster med 500 milj. mk. Den ökning av skatteintäkter som kommunerna erhåller av indexjusteringarna i de sociala förmånerna är 365 milj. mk. Å andra sidan är avsikten att inkomstbeskattningen för personer som förtjänar mindre än 80 000 mk per år skall lindras så, att de skatter som inflyter minskar med 200 milj. mk, varav kommunernas andel är 160 milj. mk. Då ovan nämnda faktorer beaktas är kommunernas andel av tilläggsdelarna sammanlagt ca 2 900 milj. mk. Det föreslås att kommunernas andel av utgifterna för tilläggsdelarna höjs från 0,67 penni till 0,98 penni per skattöre vid senast verkställda ordinarie kommunalbeskattning.

Enligt förslaget är kommunens andel av utgifterna för tilläggsdelen 28,9 %, folkpensionsanstaltens 67,0 %, dvs. 6 720 milj. mk, och statens andel 4,1 %, dvs. 410 milj. mk.

Utsträckningen av den försäkrades folkpensionspremie till 63-åringar och till dem som åtnjuter invalid- eller arbetslöshetspension samt höjningen av försäkringspremien ökar uppskattningsvis de folkpensionspremier som uppbärs hos de försäkrade med ca 4 000 milj. mk. Höjningen av sjukförsäkringspremien minskar statens andel av sjukförsäkringsutgifterna med ca 2 500 milj. mk.

Den temporära ändringen av 59 § sjukförsäkringslagen så, att sjukförsäkringsfondens medel i slutet av året skall uppgå till 8 % av de årliga kostnaderna för sjukförsäkringen mot tidigare 10 % minskar statens andel av de totala kostnaderna med 250 milj. mk. Ändringen av motsvarande krav i 59 § folkpensionslagen från tidigare 6 % till 4 % minskar statens andel med 410 milj. mk.

3. Lagstiftningsordning

I de lagar som kommer att stiftas om beloppet av arbetsgivares och försäkrads folkpensions- samt sjukförsäkringsavgift och -premie har avgifternas belopp för 1992 delvis föreslagits bli fastställda på en nivå som avviker från det som stadgats genom permanent lag. Lagförslaget innebär således till vissa delar en skärpning av betalningsskyldigheten.

Om beloppet av arbetsgivares och försäkrads folkpensions- samt sjukförsäkringsavgift och -premie har ofta under de senaste åren, enligt vad ovan har nämnts, stadgats genom ettåriga lagar i den ordning som gäller för stiftande av lag om ny eller ökad skatt (senast 1024, 1025 och 1364/90 samt 475, 988 och 989/91). I sitt utlåtande nr 9/1984 rd. om regeringens proposition nr 113 med förslag till lag om offentlig-rättslig arbetsgivares folkpensions- och sjukförsäkringsavgift för 1985 konstaterar riksdagens grundlagsutskott att arbetsgivarens folkpensions- och sjukförsäkringsavgift liksom den försäkrades sjukförsäkrings- och folkpensionspremie är så kallade avgifter av skattenatur och att i fråga om dem gäller stadgandet i regeringsformens 61 §, enligt vilket angående skatt stadgas genom lag.

Då det i den regeringsproposition som nu avlåts föreslås att den försäkrades sjukförsäkringspremie, folkpensionspremie och den offentliga sektorns sjukförsäkringsavgift skall höjas från grundnivån, innebär lagförslagen i fråga om dessa betalningsskyldiga att avgifterna höjs. Också det att folkpensionspremien utsträcka till dem som fyllt 63 år och dem som åtnjuter invalid- eller arbetslöshetspension betyder att dessa personer får en ny premie av skattenatur. De föreliggande lagsförslagen bör därför enligt grundlagsutskottets utlåtande nr 18/1985 rd. om regeringens proposition nr 178 med förslag till lag om ändring av folkpensionslagen samt till lag om sjukförsäkringsavgift för år 1986 behandlas i den lagstiftningsordning som enligt 68 § riksdagsordningen

gäller för lag om skatt, som uppbärs för ett år.

Enligt grundlagsutskottets sistnämnda utlåtande bör inte stadganden, som med tanke på lagförslagets huvudsakliga innehåll är enbart sekundära och kompletterande, anses som frågor utanför skattelagstiftningen. Av denna anledning kan enligt nämnda utlåtande även folkpensionslagens nu föreslagna 59 § 2 mom. och 59 § 1 mom. sjukförsäkringslagen behandlas i den ordning som enligt 68 § riksdagsordningen skall iakttas vid behandlingen av lagförslag, som gäller skatt, som uppbärs för ett år, förutsatt att de är i kraft endast budgetåret 1992. Enligt samma utlåtande skall kommunernas pennisningsprestation vid finansieringen av folkpensionernas tilläggsdelar i anslutning till budgeten, då den gäller budgetåret 1992, såsom avgift av skattenatur behandlas i den ordning som stadgas i 68 § riksdagsordningen.

Av det ovan anförda följer att lagförslagen bör behandlas i den ordning som enligt 68 § riksdagsordningen gäller för stiftande av lag om skatt som är avsedd att uppbäras under ett år.

4. Ikraftträdande

Propositionen ansluter sig till budgetpropositionen för 1992 och lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 1992.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om temporär ändring av folkpensionslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras temporärt 3 § 2 mom., 5 § 1 mom., 6 §, 59 § 2 mom. och 62 § folkpensionslagen av den 8 juni 1956 (347/56),

dessa lagrum sådana de lyder, 3 § 2 mom. och 59 § 2 mom. i lag av den 30 april 1982 (307/82), 5 § 1 mom. i lag av den 29 december 1972 (956/72), 6 § delvis ändrad genom lagar av den 4 november 1960 och den 28 juli 1978 (466/60 och 588/78) samt 62 § i lag av den 5 februari 1982 (103/82), som följer:

3 §

En privat arbetsgivare skall, enligt vad därom stadgas särskilt, i arbetsgivares folkpensionsavgift från den 1 januari 1992 till den 31 december samma år betala 2,40 procent av det förskottsuppbörd underkastade lönebeloppet. Vad som ovan sägs om fastställande av folkpensionsavgift för privata arbetsgivare gäller i tillämpliga delar även sådana statliga affärsverk på vilka lagen om statens affärsverk tillämpas (627/87). Hos staten och andra statliga inrättningar än de ovan nämnda affärsverken samt hos landskapet Åland, kommunala affärsverk, kommunerna och kommunalförbunden, den evangelisk-lutherska kyrkan och dess församlingar och församlingsförbund samt hos det ortodoxa kyrkosamfundet och dess församlingar uppbärs i folkpensionsavgift 3,95 procent av det förskottsuppbörd underkastade lönebelopp som utbetalats till en arbetstagare.
-----

5 §

Försäkringspremien är 3,05 penni för varje skattöre som har påförts den försäkrade vid kommunalbeskattningen.
-----

6 §

Försäkringspremie påförs inte försäkrad som vid inkomstarets utgång inte fyllt 16 år eller som avlidit under inkomståret.
-----

59 §

Folkpensionsfondens tillgångar skall vid kalenderårets utgång utgöra minst fyra procent

av de sammanlagda årliga kostnaderna för folkpensionsförsäkringen. Om intäkterna av folkpensionsförsäkringen, i vilka även inräknas prestationer i enlighet med 62 § i denna lag, inte förslår härtill, betalas den bristande delen av statens medel. Dessutom skall staten till folkpensionsfonden betala ett så stort belopp att fondens betalningsberedskap är tillräckligt tryggad vid varje tillfälle.
-----

62 §

För de sammanlagda kostnaderna för pensionernas tilläggsdelar svarar staten, kommunerna och folkpensionsanstalten.

En kommun skall till folkpensionsanstalten av kostnaderna för pensionernas tilläggsdelar betala 0,98 penni per skattöre av det sammanlagda antal skattören som bestämts vid den ordinarie beskattning som genomförts i kommunen det föregående året. Kommunen skall betala in 1/12 av beloppet till länskatteverket senast den 10 dagen i varje kalendermånad. Angående betalning, debitering, återbetalning av prestation som betalats till ett för högt belopp eller utan fog, höjning av prestation, dröjsmålspåföljder, uppbörd, indrivning, redovisning och ändringssökande i fråga om kommunerna gäller i övrigt i tillämpliga delar vad lagen om arbetsgivares socialskyddsavgift (366/63) och lagen om skatteuppbörd (611/78) stadgar om arbetsgivares socialskyddsavgift, med undantag för det anmälnings- och avdragsförfarande som stadgas i 5 § 1 mom. lagen om arbetsgivares socialskyddsavgift. Närmare stadganden om kommunens redovisning för 1991 kan ges genom förordning.

Pensionsanstaltens andel av kostnaderna för pensionernas tilläggsdelar är 67,0 procent av det sammanlagda beloppet av de utbetalda

tilläggsdelarna. Staten svarar för kostnaderna för tilläggsdelarna i den mån de inte täcks genom kommunens prestationer och pensionsanstaltens andel.

Vad som stadgas i 3 § 2 mom. tillämpas på arbetsgivares folkpensionsavgift för löner som utbetalas 1992, och vad som stadgas i 5 § 1 mom. vid beskattningen för 1992. Stadgandena i 6 §, 59 § 2 mom. och 62 § är i kraft till och med den 31 december 1992.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1992.

2

Lag

om sjukförsäkringsavgiften och sjukförsäkringspremien för 1992

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

Med avvikelse från vad 33 § 1 mom. sjukförsäkringslagen (364/63), sådant det lyder i lag av den 4 december 1970 (742/70), stadgar om försäkrads sjukförsäkringspremie är nämnda premie 2,20 penni för varje skattöre som har påförts den försäkrade vid kommunalbeskattningen för 1992. Försäkringspremien är dock 3,70 penni för varje skattöre som har påförts den försäkrade vid kommunalbeskattningen till den del antalet skattören överstiger 80 000.

2 §

Med avvikelse från vad 1 § 1 mom. lagen om arbetsgivares socialskyddsavgift (366/63), sådant det lyder i lag av den 11 augusti 1978 (613/78), stadgar om arbetsgivares sjukförsäkringsavgift uppbärs hos privata arbetsgivare och hos sådana statliga affärsverk på vilka tillämpas lagen om statens affärsverk (627/87) i arbetsgivares sjukförsäkringsavgift 0,45 procent av det till en arbetstagare mellan den 1 januari

och den 30 juni 1992 utbetalda, förskottsuppbörd underkastade lönebeloppet, och 1,45 procent av det mellan den 1 juli och den 31 december 1992 utbetalda, förskottsuppbörd underkastade lönebeloppet. I arbetsgivares sjukförsäkringsavgift uppbärs dock av det till en arbetstagare den 1 januari 1992 eller senare under året utbetalda, förskottsinnehållning underkastade lönebeloppet hos staten, andra statliga inrättningar än de ovan nämnda affärsverken och hos landskapet Åland, de kommunala affärsverken, kommunerna och kommunalförbunden 2,70 procent samt hos den evangelisk-lutherska kyrkan och dess församlingar och församlingsförbund liksom hos ortodoxa kyrkosamfundet och dess församlingar 4,20 procent.

3 §

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1992.

3.

Lag**om temporär ändring av 59 § sjukförsäkringslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras temporärt 59 § 1 mom. sjukförsäkringslagen av den 4 juli 1963 (364/63), sådant det lyder i lag av den 22 december 1967 (591/67), som följer:

59 §

Kostnaderna för sjukförsäkringen betalas ur sjukförsäkringsfonden. Om fondens under kalenderåret disponibla medel inte förslår till bestridande av utgifterna för sjukförsäkringen, betalas återstoden av statens medel. Staten skall dessutom till fonden inbetala ett så stort belopp, att fondens kapital vid kalenderårets utgång är åtta procent av sjukförsäkringens

årliga totalkostnader. Staten skall månatligen i förskott betala ett belopp, som motsvarar en tolfedel av det belopp staten beräknas bära erlagga under ifrågavarande år. Om erläggandet av statens andel stadgas närmare genom förordning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1992 och gäller till och med den 31 december 1992.

4.

Lag**om uppbördsfrihet i fråga om arbetsgivares barnbidragsavgift för 1992**

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

Med avvikelse från vad 1 § 1 mom. lagen om arbetsgivares socialskyddsavgift (366/63), sådant det lyder i lag av den 11 augusti 1978 (613/78), stadgar om arbetsgivares barnbi-

dragsavgift, uppbärs avgiften inte mellan den 1 januari och den 31 december 1992.

2 §

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1992.

Helsingfors den 5 december 1991

Republikens President

Social- och hälsovårdsminister